

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

ครูผู้สอน ครูวาสนา โพธิวงศ์

ครูชลภักดี คงกำเนียด

คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จักนิทานพื้นบ้าน
หรือไม่

มีนิทานพื้นบ้านเรื่องใดบ้าง
ที่นักเรียนรู้จัก หรือเคยอ่านมาแล้ว

นิทานพื้นบ้าน
ชวนอ่านชวนคิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายและลักษณะของนิทานพื้นบ้านได้
๒. เขียนสรุปเรื่องและข้อคิดของนิทานพื้นบ้านที่อ่านได้
๓. นำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง

นิทานพื้นบ้าน

เป็นวรรณกรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคน
ในแต่ละท้องถิ่นสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ด้วยภาษา คำพูดและ
การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด
ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกและหลักคุณธรรมในสังคม

คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

๑. คุณค่าด้านอารมณ์

๒. คุณค่าด้านการให้ข้อคิดและคติเตือนใจ

๓. คุณค่าด้านสติปัญญา

๔. คุณค่าด้านภาษา

การเขียนสรุปความรู้

การเขียนสรุปความรู้จากการอ่าน การฟัง หรือการดูสื่อต่าง ๆ
เพื่อกันลืม จะได้จดจำเรื่องราวนั้น ๆ ได้ และสามารถนำเรื่องราวนั้นไป
ใช้ประโยชน์ในการพูดและการเขียนได้

วิธีการเขียนสรุปความรู้

วิธีการเขียนสรุปความรู้

ควรอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อจับใจความสำคัญว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร” แล้วเขียนสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ

วิธีการเขียนสรุปความรู้

๑. อ่านเรื่องให้จบ แล้วจับสาระสำคัญ

๒. จัดสาระสำคัญของเรื่องเป็นสำนวนของตนเอง

๓. เขียนสรุปสาระสำคัญที่เป็นความรู้

กิจกรรม

“ชวนอ่านชวนคิด”

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

ณ หมู่บ้านตั้งอยู่ในชนบท ไกลออกไปจากเมืองหลวง
ชาวบ้านมีอาชีพทำไร่ ทำนา หาของป่ามาขาย หมู่บ้านแห่งนี้
มีหญิงสาวรูปปร่างอภาพผู้หนึ่ง นางไม่มีชายหนุ่มผู้ใดไป
เที่ยวหาเลยเนื่องจากนางคอพอกโตใหญ่น่าเกลียด ชาวบ้าน
เรียกนางว่า “อีตาคอเหนียง ”

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

ทุก ๆ คีนแม้ว่านางจะนั่งปั่นฝ้ายอยู่กลางลานบ้าน
รอหนุ่ม ๆ มาเที่ยวหา ก็ปรากฏว่าไม่มีใครมาหานางเลย
แม้ว่าจะได้ยินเสียงร้องเพลงและเล่นดนตรีของพวกหนุ่ม ๆ
ที่ผ่านมา นางคิดว่าเขาคงจะแวะมาเที่ยวหาตน แต่ปรากฏว่า
หนุ่มเหล่านั้นกลับเลยไปบ้านอื่นเสียทุก ๆ คราว

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

เมื่อเป็นเช่นนี้ นางสาวตารู้สึกน้อยใจ อยากจะตายเสีย ให้ผันความชอกช้ำใจ วันหนึ่งขณะที่นางเห็นพลอดคน จึงจัดการตระเตรียมเครื่องใช้ตั้งใจว่าจะเข้าไปตายในป่าเสีย ให้รู้แล้วรู้รอดไป บางทีความตายอาจช่วยให้ตนพ้นทุกข์ไปได้

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

นางมุ้งหน้าออกเดินทางเข้าป่าขึ้นเขาไป โดยตั้งใจ
เด็ดขาดว่าเป็นตายร้ายดีจะไม่ยอมกลับบ้าน วันที่ ๑๕
นางบรรลุถึงกลางดงลึก ซึ่งนางเลือกกว่าที่นี้คงจะไม่มีใคร
ตามมารบกวน นางคงจะตายอย่างมีความสุข

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

เนื่องจากความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า นางล้มฟุบเป็นลม
อยู่กลางดงนั่นเอง ขณะที่นางนอนสลบไสลอยู่ที่นั่น ค็นวันนั้น
เป็นคืนที่เหล่าผีป่าทั้งหลายตระเตรียมขี้มข้าวของเครื่องใช้
ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการจัดงานเลี้ยงดูกันตามประเพณีของ
ตน

นิทานเรื่อง ย่าผันคอกเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

ผีตนหนึ่งเดินมาเห็นคอกพอกของนางสาวตา มันคิดในใจ
ว่า เราอุตส่าห์ยืมหม้อแกงที่ไหน ๆ ก็หาไม่ได้ เพิ่งมาพบที่นี่
ผีจึงตรงคว่าเอาคอกพอกของนางไป พร้อมกับพูดว่า “แม่ นาง
ข้าขอยืมหม้อแกงหน่อยนะ เสร็จธุระแล้วจะเอามาส่งให้ ”

นิทานเรื่อง ย่าผันคอกเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

นางสาวตาฐู๊ตักตัวตื่นขึ้น เอามือคลำต้นคอกของตนฐู๊ตัก
ว่าคอกพอกของตนที่เป็นอยู่นั้น ขณะนี้หายไปสิ้น นางฐู๊ตักดีใจ
ยิ่งนัก รีบวิ่งบ้างเดินบ้างจนถึงบ้านโดยไม่เหน็ดเหนื่อย พอถึง
บ้านก็เล่าเรื่องราวทั้งหลายให้เพื่อน ๆ ฟัง

นิทานเรื่อง ย่าผันคอกเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

เพื่อน ๆ ที่ทราบเรื่องคอกพอกของนางสาวตาหาย ต่างพากันมาซักถามจนรู้ลึกราว ณ ที่นั้น มีหญิงสาววัยกลางคนผู้หนึ่งชื่อ “ผัน” แก่ก็คอกพอกเหมือนกัน แต่ไม่ได้โตใหญ่เท่าของนางสาวตา นางเองต้องการอยากให้คอกพอกของตนหาย นางเฝ้าซักไซ้ไล่เลียจนทราบความจริง

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

นางผันจึงออกเดินเข้าป่าไป เป็นเวลาร่วม ๆ สิบวัน
จนถึงป่าที่นางสาวตาไปนอนสลบไสลด้วยความเหน็ดเหนื่อย
และอ่อนเพลียนางจึงแวะพักนอนกลางวันกลางทางนั่นเอง

เมื่อผีมาดูนางสาวตาไม่พบ มันเห็นหญิงวัยกลางคนนอน
แทนที่ จึงส่งหม้อน้ำมัน

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

พ่อรุ่งเข้านางผันตื่นขึ้น เมื่อเอามือลูบค้ำคอของตน แทนที่คอพอกของตนจะหาย กลับโตกว่าเดิมขึ้นอีกมากมาย นางร้องไห้เสียใจที่ตนเสียแรงอุตส่าห์ดั้นด้นเข้าป่ามาทั้งที อยากจะให้คอพอกหาย กลับกลายเป็นโตยิ่งกว่าเดิมเสียอีก

นิทานเรื่อง ย่าผันคอยเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

เมื่อเป็นเช่นนี้นางผันไม่รู้จะทำอย่างไร เมื่อหมดหนทาง
แก้ประกอบกับนางคิดว่าว้ายของตนก็ล่วงเข้ากลางคนแล้ว
แม้ว่าคอยจะพอกก็ไม่เห็นเป็นอะไร สู้ตนพยายามทำความดี
แล้วความดีนั้นคงจะสนองให้นางเป็นสุขใจได้บ้างกระมัง

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ

นับแต่นั้นมา นางพยายามประกอบกรรมดี ช่วยเหลือ
กิจกรรมงานของชาวบ้านโดยไม่เห็นเหน็ดเหนื่อย ชาวบ้าน
ทุกคนถึงกับออกปากสรรเสริญคุณงามความดีที่นางได้ปฏิบัติ
ไป ถึงแม้ว่านางจะตายไปหลายปีแล้วก็ตาม ชาวบ้านยัง
กล่าวขวัญถึงนางเสมอว่า “ใจบุญเหมือนย่าผันคอเหนียง”

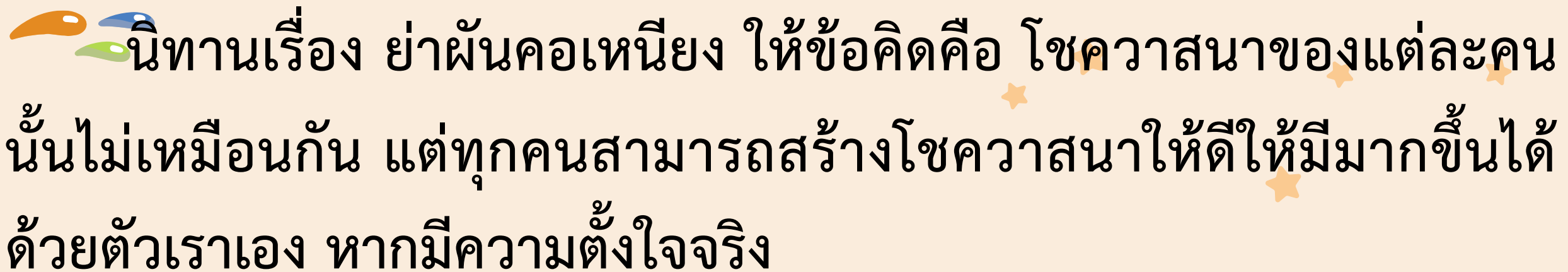
สรุปความรู้จากนิทาน เรื่อง ย่าผันคอยเหนียง

 นิทานเรื่อง ย่าผันคอยเหนียง กล่าวถึงหญิงที่มีอาการคอพอก รักษา
อย่างไรก็ไม่หาย จึงหวังที่พึ่งทางใจว่าหากตนทำความดี คงจะทำให้หาย
จากความทุกข์ใจได้ จึงหมั่นทำความดีตลอดชีวิตของนาง แม้จะเสียชีวิต
ไปก็มีคนสรรเสริญในความดีเล่าสืบต่อกันไปช้านาน

ข้อคิดจากนิทาน

เรื่อง ย่าผันคอเหนียง

นิทานเรื่อง ย่าผันคอเหนียง ให้ข้อคิดคือ โชควาสนาของแต่ละคน
นั้นไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนสามารถสร้างโชควาสนาให้ดีให้มีมากขึ้นได้
ด้วยตัวเราเอง หากมีความตั้งใจจริง

กิจกรรมพัฒนาทักษะ การอ่านนิทานที่บ้าน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑๒
เรื่อง “นิทานที่บ้าน ชวนอ่านชวนคิด”

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. แจกใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

๒. สังเกตการทำงานของนักเรียน

และให้คำแนะนำแก่นักเรียน

๓. ตรวจสอบและประเมินใบงานที่ ๑๒

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

๒. เมื่อทำเสร็จให้ส่งที่ครูประจำวิชา

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง ปลาแก้มขี้ แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

นิทานพื้นบ้านเรื่อง.....

นิทานพื้นบ้านภาคใด

ตัวละครสำคัญ

.....
.....
.....

สถานที่

.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

นิทานพื้นบ้านชวนอ่านชวนคิด

สรุปความรู้จากนิทานพื้นบ้าน

.....
.....

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มช้ำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑. นิทานพื้นบ้าน เรื่อง

๒. นิทานพื้นบ้านภาคใด.....

๓. แหล่งข้อมูล.....

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มช้ำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๔. ตัวละครสำคัญ.....

๕. สถานที่.....

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มช้ำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๖. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง.....

.....

๗. สรุปความรู้จากนิทานพื้นบ้าน.....

.....

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มซำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

นิทานพื้นบ้านเรื่อง ปลาแก้มซำ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีอยู่ด้วยกัน ๔ ชีวิต ได้แก่ ตา ยาย หมา และแมว ยายนั้นมีแหวนอยู่วงหนึ่งงามมาก หมาเมื่อได้เห็นแหวนของยายแล้วก็นึกชอบอยู่ในใจของมันยิ่งนัก

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

ต่อมาไม่นาน หมาก็ได้ลักแหวนของยายไปเสีย ตายายจึงใช้ให้แมวตามไปเอาแหวนคืนมาจากหมาให้ได้ แมวก็ได้ตามไปทันหมาที่สะพานแห่งหนึ่งซึ่งหมากำลังข้ามอยู่บนสะพานนั้นพอดี แมวจึงได้ร้องถามหมาขึ้นว่าได้ลักแหวนของยายมาบ้างไหม หมาก็อ้าปากจะพูดโต้ตอบกับแมวเลยทำให้แหวนที่มันคาบอยู่นั้นหล่นลงไปใต้อ่างเสีย และก็บังเอิญใต้อ่างนั้นได้มีฝูงปลาฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ แหวนวงนั้นจึงได้ถูกปลาตัวหนึ่งคาบเอาไป

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

เมื่อแหวนได้ตกลงไปในคลองเสียเช่นนั้นแล้ว หมากับแมวก็ได้หันหน้าเข้าหากันเพื่อปรึกษาหารือที่จะงมแหวนจากคลองนั้นให้ได้ โดยหมาได้รู้สึกรังเกียจที่ได้ลักเอาของมีค่าของผู้มีพระคุณของมันมา มันจึงได้บอกกับแมวว่า มันจะต้องเอาแหวนนั้นไปคืนยายให้ได้ มิฉะนั้นแล้วมันก็จะไม่กลับไปบ้านของตายายอีกเป็นอันขาด หมาจึงได้ลงไปดำว่ายอยู่ในคลองเพื่อหาแหวนแต่ก็ไม่พบแต่อย่างใด มันจึงคิดที่จะวิดน้ำในคลองนั้นให้แห้งเสียเลย หมาจึงได้ลงไปอยู่ในคลองนั้นแล้วก็ขึ้นมาสะบัดน้ำ ออกจากตัวมันได้ทำอยู่เช่นนั้นทั้งวันทั้งคืน

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

ฝ่ายปลาที่อาศัยอยู่ในคลองนั้นต่างก็ตกใจกลัวว่าน้ำจะแห้งแล้วพวกตนก็จะพากันตายหมด หัวหน้าฝูงปลาจึงได้มาพูดขอร้องกับหมาทันทีโดยให้หมายุติการวิดคลองเสีย แล้วตนก็อาสาเอาแหวนมาคืนให้ หัวหน้าฝูงปลาจึงได้พาบริวารออกค้นหาปลาตัวที่คาบแหวนนั้นไปจนพบ แล้วก็ได้ขอแหวนคืนให้หมาแต่โดยดี แต่ปลาตัวนั้นก็ ไม่ยอมคืนให้ ปลาทั้งฝูงโกรธปลาตัวนั้น จึงพากันเข้าตบตีเย้ยแหยงเอาแหวนวงนั้นมา และได้นำไปให้หมาได้ในที่สุด

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

ในการยื้อแย่งเอาแหวนจากปลาด้วยกันครั้งนั้น ปลาตัวที่มีแหวนอยู่ในครอบครองก็ได้ถูกเพื่อน ๆ ปลาทบตีเอาจนแค้นทั้งสองข้างชอกยิ่งนัก ปลาตัวนั้นจึงได้แค้นเข้ามาตั้งแต่บัดนั้นและมันก็ได้มีเผ่าพันธุ์ต่อมา ปลาทุกตัวที่สืบเชื้อสายมาจากปลาตัวนี้ก็ล้วนแต่มีลักษณะคล้ายกับแค้นเข้าเหมือนกันหมด จึงได้เรียกชื่อปลาชนิดนี้ตามลักษณะของมันว่า "ปลาแค้นเข้า" มาจนทุกวันนี้

นิทานพื้นบ้านภาคใต้ รวมเรื่องเล่าจากแดนใต้

ที่มา : <https://hilight.kapook.com/view/80884>

ตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มช้ำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑. นิทานพื้นบ้าน เรื่อง **ปลาแก้มช้ำ**
๒. นิทานพื้นบ้านภาคใด **นิทานพื้นบ้านภาคใต้**
๓. แหล่งข้อมูล **รวมเรื่องเล่าจากแดนใต้**

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มซำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๔. ตัวละครสำคัญ **ตา ยาย หมา แมว และฝูงปลา**

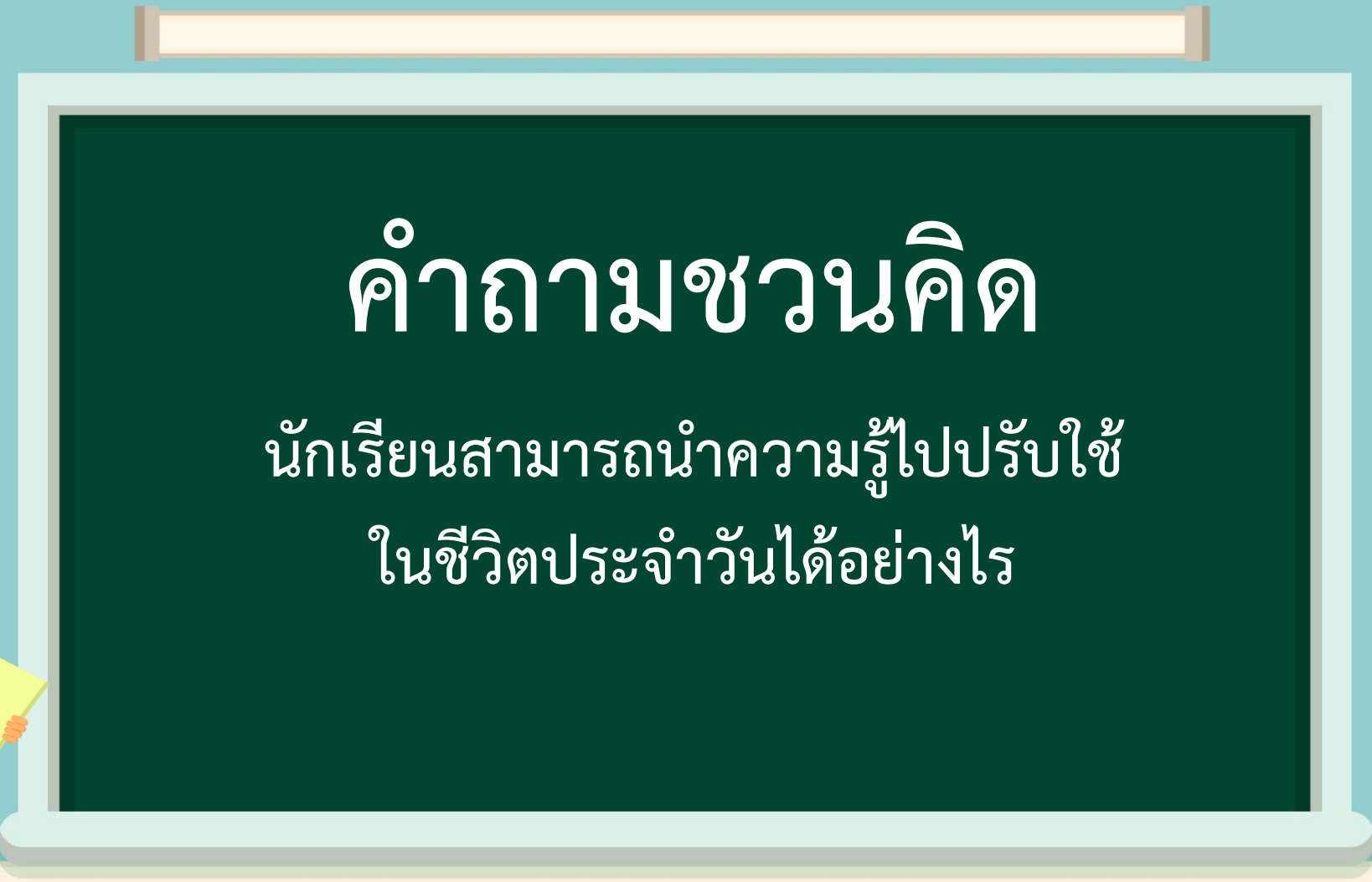
๕. สถานที่ **บ้านตา ยาย / คลองน้ำ**

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ปลาแก้มซำ” แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

๖. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง **ไม่ควรละโมภโลภมาก อยากได้ของผู้อื่น มาเป็นของตน**

๗. สรุปความรู้จากนิทานพื้นบ้าน **ทราบที่มาของชื่อปลาแก้มซำ ว่ามาจากการที่ถูกเพื่อน ๆ ผูกปลารุมตบแก้มเนื่องจากไม่ยอม คินแหวนให้หมา ซึ่งจะส่งผลทำให้ผูกปลาตาย**

คำถามชวนคิด

นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้
ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

แบบประเมินตนเอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

ชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	ถอดความจากบทหรือกรอ					
๒	เขียนย่อความ					
๓	พูดนำเสนอลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน					
๔	แต่งกาพย์ยานี ๑๑					
๕	สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำไม่ได้คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๓ อย่าง)

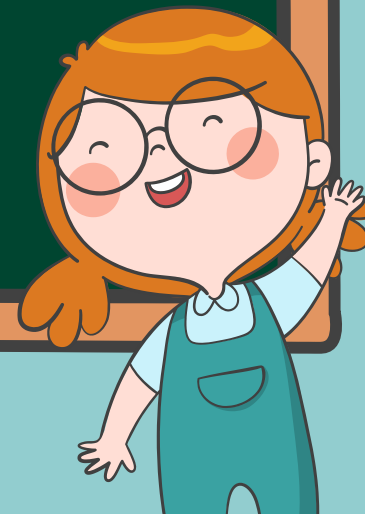
.....
.....
.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๓ อย่าง)

.....
.....
.....

บทเรียนครั้งต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง เจ้าฟ้านักอ่าน

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่

www.dltv.ac.th

